

Plečnikův dům. Architektovo pokusné pole
28. 6. – 30. 9. 2018

Muzeum hlavního města Prahy
Ředitelka: Zuzana Strnadová
Muzeum a galerie města Lublaně (MGML)
Ředitel: Blaž Peršin

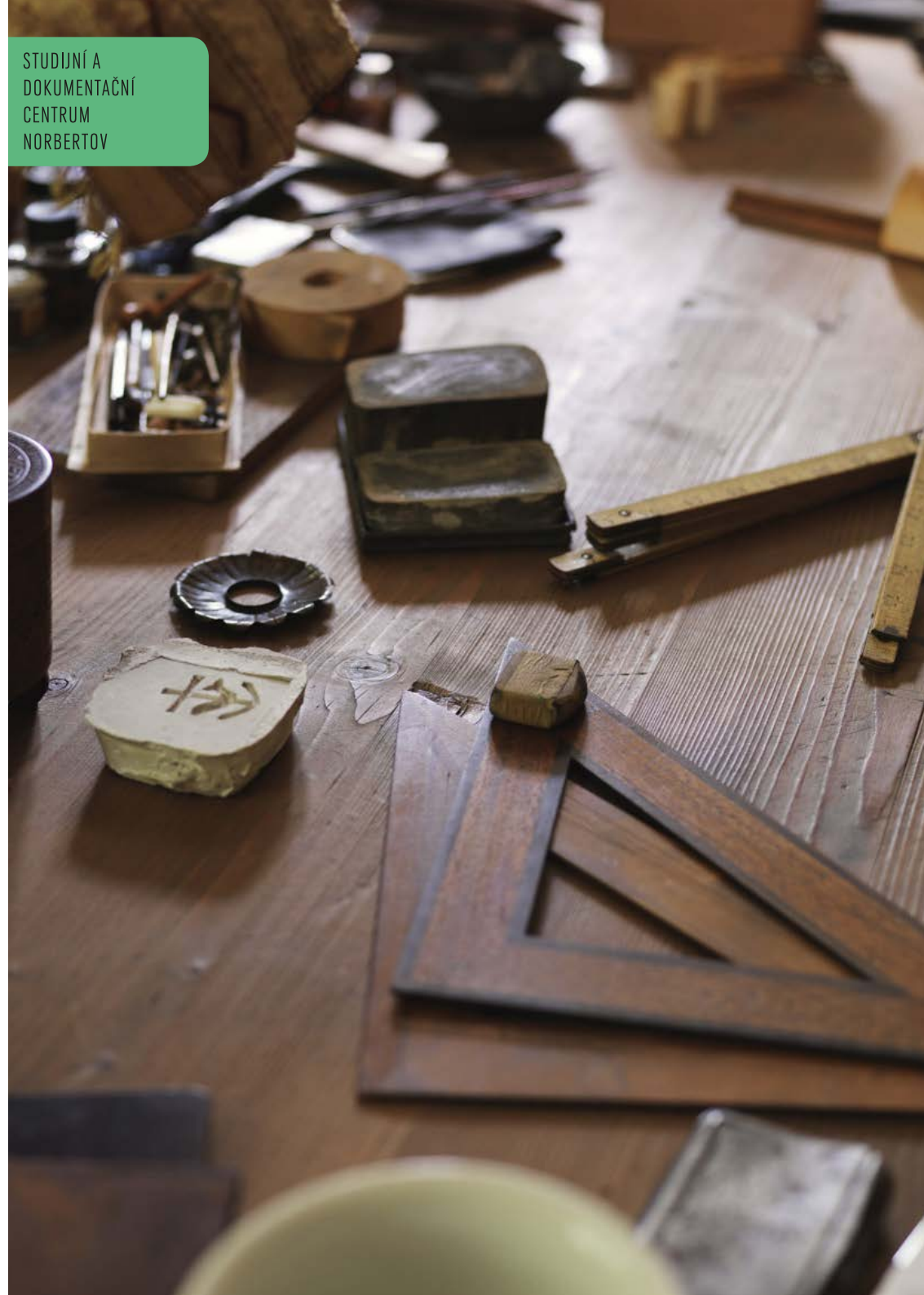
Plečnikův dům
Autorka výstavy a textu: Ana Porok
Produkce výstavy: Maja Kovač, Eva Bolha
Fotografie:
Černobílé historické fotografie:
dokumentace MGML, Plečnikova sbírka
Novodobé barevné fotografie:
archiv ARREA, Tadej Bolta, Matevž Paternoster, Andrej Peunik
Krátký film: Simon Stojko Falk a Tone Stojko, Prodok; MGML
Překlad do angličtiny: Matic Šavli
Propagace: Maja Kovač

Studijní a dokumentační centrum Norbertov
Kurátorka výstavy: Maria Szadkowska
Produkce výstavy: Zuzana Hronková
Grafický a výstavní design: Markéta Othová
Překlad do češtiny: Eliška Oberhelová
Odborná redakce textů: Petr Krajčí
Tisk: Indigoprint Praha

Muzeum hlavního města Prahy
Studijní a dokumentační centrum Norbertov
Nad Hradním vodojemem 53/13
Praha 6 – Střešovice
www.muzeumprahy.cz

Plečnikův dům. Architektův pracovní stůl. Fotografie: Matevž Paternoster/MGML

STUDIJNÍ A
DOKUMENTAČNÍ
CENTRUM
NORBERTOV

Plečnikův dům. Architektovo pokusné pole

Slavný slovinský architekt Jože Plečnik (1872–1957), který svým dílem významně ovlivnil tři evropská hlavní města: Vídeň, Prahu a především rodnou Lublaň, si přístavbou k bratrovu domu v lublaňské čtvrti Trnovo splnil dlouholeté přání bydlet ve věži.

Už koncem roku 1908 psal o tomto přání v dopise svému českému příteli Janu Kotěrovi: *Jsem velmi nekulturní patron s málem smyslu pro domov atd. Navzdory tomu mi už desetiletí v hlavě straší věž, již bych rád postavil. Dole by byl chlév pro mulu, nad ním pracovna, kreslárna a obytný prostor. Jedno poschodí by bylo pro čeledína nebo pro hospodyni nebo pro kohokoli jiného a na konec skleník na střeše. Prozatím je zkratka jasná: věž, mula, já a zahrada.*

Jože Plečnik se na podzim 1921 po desetiletích života v cizině přestěhoval zpět do rodného města. Začal vyučovat na nově zřízené katedře architektury Technické fakulty Univerzity v Lublani, kde studentům předával znalosti až do posledních měsíců svého života.

Po přestěhování z Prahy do Lublaně se Plečnik rozhodl, že už nebude bydlet u sestry ve středu města, ale že si upraví bydlení v domě staršího bratra Andreje v lublaňské čtvrti Trnovo. Bratr dům koupil ze svých skromných úspor už roku 1915, aby si na penzi zajistil klidný domov. Pro tvůrce Plečnikova typu to bylo nutné rozhodnutí, protože potřeboval vhodný prostor pro svůj ateliér, což u sestry nebylo možné. A tak pro své potřeby upravil nejdříve starou část bratrova domu v Karunově ulici č. 4, která zahrnovala kuchyň v přízemí a dvě místnosti s kreslárnou v patře. Brzy ke starému domu přidal válcovou přístavbu, která vznikla podle jeho plánů, a v následujících letech komplex dokončil přístavbou zimní zahrady na jižní straně. Tuto stavební úpravu mu umožnila koupě sousedního domu se zahradou, která obklopila jeho nové sídlo.

Zde žil svérázný život umělce pohrouženého jen do architektonické tvorby. Obklopil se knihami a předměty, mezi kterými cítil naplněnost a bezpečí. V tomto prostředí měl potřebný klid na přemýšlení a též dost podnětů k novým myšlenkám a tvůrčí práci.

Dům sám označil prostě jako „pokusné pole“, ostatně později se leckterý jeho zdejší architektonický experiment ukázal být tím správným řešením při další práci. Svůj tvůrčí život v domě završil 7. ledna 1957.

Poděkování za to, že se Plečnikova přístavba včetně vnitřního vybavení a nábytku zachovala v téměř autentické podobě, patří především Plečnikovu synovci, duchovnímu Karlu Matkovičovi, který po strýcově smrti převzal do své péče celé dědictví. Přestěhoval se do domu a pečlivě uspořádal architektovu pozůstalost. Po jeho smrti roku 1971 se Matkovičovi dědicové rozhodli pozemky a dům s celou architektovu pozůstalostí prodat městu Lublani. To o rok později zřídilo Muzeum architektury Lublaň, které o dům a zahradu pečovalo do roku 2010, kdy obojí přešlo do péče Muzea a galerií města Lublaně.

Projekt celkové obnovy Plečnikova domu od základů po střechu, tj. od pořízení dokumentace k otevření muzejní expozice, trval osm let (2008–2015).

Po celkové obnově dnes Plečnikův dům nabízí návštěvníkům komplexní zážitek: autenticky zachovalý architektův domov instalovaný jako muzejní expozice doplňuje stálá výstava

s názvem Plečnik, která představuje Plečnikovo dílo a život, dále v objektu vzniklo výzkumné centrum, upraveny jsou prostory pro občasně výstavy a vzdělávací programy pro děti i dospělé.

Plečnikova část domu má sama o sobě mimořádnou kulturní hodnotu, protože je to ve světovém měřítku jedno z mála takto dobře zachovalých autentických životních prostředí, kde žil a tvořil výjimečný umělec. S ohledem na výjimečnost a zranitelnost expozice je její prohlídka možná pouze s průvodcem, jehož výklad je přizpůsoben různým cílovým skupinám podle věku návštěvníků, počet členů ve skupině je omezen na maximálně sedm osob.

Architektův domov v Trnovém byl ovlivněn mistrovým tvůrčím duchem i jeho askezi – Plečnikův dům je dnes považován za jedinečnou památku na výjimečného umělce a místo inspirace pro další generace tvůrců, kteří dokážou naslouchat mnoha různým příběhům, jež dům vypráví. Po rekonstrukci se dům stal východiskem pro poznání Plečnikovy Lublaně a trvalou připomínkou tvůrčího ducha této ikony architektonického a urbanistického rozvoje slovinského hlavního města.

Plečnikův dům. Fotografie: Matevž Paternoster/MGML